

22 DE INTERNATE VOR FI REORGANIZATE ÎN URMĂTORII TREI ANI

**De la lansarea reformei
instituțiilor rezidențiale,
numărul copiilor
din școlile-internat
a scăzut cu circa 50%.**

În timpul cel mai apropiat urmează a fi optimizate alte câteva școli-internat. Tot mai mulți copii revin în familiile biologice sau lărgite. Responsabili pentru soarta lor devin părinții adoptivi (tutorii) și organele administrației publice locale.

Potrivit Ministerului Educației, de la începutul reformei au fost reorganizate și optimizate 10 școli-internat din întreaga Republică. La moment, în Moldova mai există 57 de instituții rezidențiale.

Până în 2015 se preconizează reorganizarea și optimizarea a altor 22 de instituții similare.

Întreținerea unui copil în internat costă bugetul de stat peste 40 de mii de lei anual.

Strategia națională privind reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului a fost lansată în 2007 și se implementează cu sprijinul unor organizații internaționale și ONG-uri.

**AUTORITĂȚILE
AU DEVENIT
MAI RECEPTIVE
LA PROBLEMELE
COPILOR**

Conferința regională "Viitorul începe în familie" – la Călărași, Ungheni și Fălești

Prevederile Liniilor directoare ONU pentru Îngrijirea Alternativă a Copiilor și implementarea acestora au constituit subiectul principal de discuție în cadrul conferințelor regionale "Viitorul începe în familie", desfășurate la Călărași, Ungheni și Fălești.

Autoritățile au devenit mai receptive la problemele copiilor

La un an de la constituire, consiliile consultative ale copiilor din Făleşti, Ungheni și Călărași au reușit să devină parteneri cu drepturi egale ale autorităților raionale

Membrii CCC participă cu regularitate la ședințele locale în care sunt adoptate decizii cu privire la viitorul copiilor, venind cu recomandări și propuneri de îmbunătățire a sistemului de protecție a copilului. Tinerii consilieri au fost încadrați și în procesul de evaluare a necesităților copiilor aflați în îngrijire sau în situație de risc de a fi separați de familiile lor, precum și la elaborarea și monitorizarea politicilor și programelor locale centrate pe respectarea drepturilor copiilor.

Cîțiva membri ai CCC din raionul Călărași au participat, de rînd cu alți actori activi în protecția copilului la conferința regională "Viitorul începe în familie".

Nadejda LISNIC,
elevă în clasa IX, satul Sadova:

"Să fii membru al consiliului consultativ al copiilor este o plăcere și o

onoare. La ședințele pe care le organizăm discutăm diferite probleme cu care se confruntă copiii și facem tot ce ne stă în puteri ca vocea lor să fie auzită. Eu consider că cele mai mari probleme ale copiilor din Călărași țin de problemele financiare ale familiilor, abuzul de alcool din partea părinților, violență".

Valentina DAVID,
elevă în clasa IX, comuna Răciula:

"Noi, cei de la Răciula, am creat un consiliul similar și în școala noastră. Deja am reușit să ajutăm o fetiță care nu avea cu ce se îmbrăca pentru a merge la școală".

Dorina MAIMESCU,
elevă în clasa IX, s. Sipoteni:

"Pentru mine, consiliul consultativ este o nouă poartă de deschidere, cu ajutorul căruia am posibilitatea să mă afirm. Participarea în acest consiliu este un mare avantaj pentru mine per-

sonal, dar și pentru ceilalți copii. Împreună cu ceilalți membri ai consiliului ne implicăm în viața copiilor cu situații defavorabile și astfel contribuim la schimbarea situației în societate. Datorită intervențiilor noastre zilele trecute o adolescent a fost scoasă de sub tutela familiei adoptive, deoarece părinții o abuzau fizic. În prezent adolescenta se află într-un centru de plasament".

Tatiana BRAGA,
elevă în clasa X, s. Sipoteni

"CCC este o experiență de neuitat și îmi oferă posibilitatea de a mă implica în soluționarea problemelor cu care se confruntă copiii din localitatea mea. Problemele copiilor din localitatea mea nu sunt diferite de cele ale copiilor din alte localități. Copiii sunt discriminați, abuzați, maltratați, li se acordă prea puțină atenție".

Maria DRUMEA,
coordonator adult al CCC
din raionul Călărași

"În luna martie CCC din raionul Călărași împlinește un an de activitate. În această perioadă de timp am avut mai multe întruniri la nivel de raion, inclusiv cu președintele consiliului raional. Copiii au avut posibilitatea să semnaleze problemele cu care se confruntă și să își expună opinia vizavi de diferite decizii ale autorităților. Nu de puține ori am intervenit în rezolvarea unor cazuri pentru copiii aflați în dificultate.

În cel de-al doilea an de activitate vom pune accentul pe diseminarea informației cu privire la protecția socială a copiilor.

De remarcat că majoritatea membrilor fac parte din consiliile locale privind protecția drepturilor copilului.

Șase copii din cadrul CCC sunt membri permanenți ai consiliului raional privind protecția drepturilor copilului".

Consiliul de coordonare a reformei sistemului rezidențial de îngrijire a copilului și a dezvoltării educației incluzive s-a întrunit marți, 28 februarie în prima ședință din anul 2012, în incinta Centrului de zi „Speranța” din Criuleni.

Consiliul de coordonare a reformei s-a întrunit în prima ședință

Membrii Consiliului de coordonare au analizat lista instituțiilor de tip rezidențial, subordonate Ministerului Educației și propuse pentru reorganizare, în perioada anilor 2012-2015. Conform acesteia, în anul 2012 sînt planificate, pentru reorganizare, 7 instituții de tip rezidențial. În anul 2013 urmează să fie reorganizate 3 instituții de tip rezidențial, în 2014 – 6 instituții, iar în 2015 vor fi reorganizate alte 6 instituții rezidențiale.

Copiii dezinstituționalizați vor fi reintegrați în familiile biologice, plasați în

servicii de tip familial (asistență parentală profesionistă, case de copii de tip familial etc.) și reintegrați în învățămîntul secundar general.

Totodată, în cadrul ședinței au fost analizate rezultatele pilotării educației incluzive în instituțiile de învățămînt preuniversitar din raioanele Criuleni, Dubăsari și Orhei. Aceste raioane au angajat deja cadre didactice de sprijin,

au creat centre de resurse în educația incluzivă, au consolidat capacitățile umane și instituționale privind implementarea educației incluzive. Un exemplu de succes este Serviciul Psihopedagogic și de Asistență Educațională al raionului Criuleni, obiectivul căruia este asistența psihopedagogică a copiilor, părinților și a cadrelor didactice în rezolvarea problemelor care apar în procesul de dezvoltare a copiilor. Recent, un astfel de serviciu a fost instituit și în raionul Dubăsari.

Conferința regională "Viitorul începe în familie" – la Călărași, Ungheni și Fălești

Prevederile Liniilor directoare ONU pentru Îngrijirea Alternativă a Copiilor și implementarea acestora au constituit subiectul principal de discuție în cadrul conferințelor regionale "Viitorul începe în familie", desfășurate la Călărași, Ungheni și Fălești.

Republica Moldova este una dintre primele țări din regiune care își propune să se alinieze la prevederile acestui document internațional.

Inițiativa vine să respecte angajamentele pe care țara noastră și le-a asumat încă în anul 1993, odată cu adoptarea Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului, când și-a propus să dezvolte un sistem ce ar servi interesului suprem al copilului și ar respecta copiii ca subiecți de drepturi și nu doar ca obiecte ale îngrijirii.

Vasile Gîlcă, specialist în protecția drepturilor copilului din raionul Călărași a menționat în luarea sa de cuvînt că "Liniile Directoare ONU pentru Îngrijirea Alternativă a Copiilor vor îmbunătăți punerea în aplicare a Convenției ONU privind Drepturile Copilului, precum și a prevederilor relevante din alte instru-

mente internaționale privind protecția și bunăstarea copiilor lipsiți de îngrijire părintească sau care sunt expuși riscului de a ajunge într-o astfel de situație".

„Îngrijirea alternativă” a copiilor se referă la orice tip de îngrijire a copilului, care substituie familia biologică. Îngrijirea alternativă poate reprezenta îngrijirea într-o instituție sau îngrijirea familială, precum asistența parentală profesionistă, casa de copii de tip familie sau tutela.

Potrivit prevederilor documentului R. Moldova ar trebui să diversifice și să dezvolte tipurile de servicii sociale și să introducă schimbările necesare pentru instituțiile responsabile de protecția copilului, precum cadrul de politici și cel legal, fluxurile financiare și bugetarea, specialiștii, organele de conducere, sistemele de asigurare a calității pentru a reflecta abordările moderne ale îngrijirii copilului bazată pe familie.

EXPERTII AU ANALIZAT 55 DE ACTE LEGISLATIVE CARE SE REFERĂ LA PROTECȚIA COPILULUI

În cadrul conferințelor regionale au fost prezentate și concluziile unui grup de lucru care s-a ocupat de revizuirea legislației în conformitate cu standardele internaționale. Din acest grup de lucru au făcut parte specialiști din cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerului Educației, Ministerului Finanțelor, Ministerului Sănătății, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, precum și reprezentanți ai societății civile, mediului academic, experții în legislație.

Grupul de experți a analizat prevederile a 55 de acte legislative care se referă la protecția copilului și a elaborat un plan de acțiuni care se referă la punerea în aplicare a prevederilor Liniilor Directoare ONU.

Una din primele concluzii ale grupului de lucru pentru revizuirea legislației, este că multe acte normative și legislative în actuala lor redacție conțin norme contradictorii în privința protecției copilului.

Potrivit experților o importanță deosebită trebuie acordată Legii privind drepturile copilului, care este Legea de bază ce stabilește statutul juridic al copilului. În acest sens, legea ar trebui să cuprindă definiții ale unor termeni cum ar fi de exemplu, "copii în dificultate", pentru care legislația nu dă o definiție clară, sau dezvoltarea principiului "interesului superior al copilului".

Specialiștii consideră că este necesar să fie revizuite și unele prevederi din Codul familiei, care mai mențin accentul pe plasarea copiilor în internate. De menționat că Liniile Directoare ONU indică îngrijirea rezidențială ca o formă excepțională și temporară.

Una din prevederile ONU stipulează că țara noastră ar trebui să diversifice și să dezvolte tipurile de servicii sociale și să introducă schimbările necesare pentru instituțiile responsabile de protecția copilului, precum cadrul de politici și cel legal, fluxurile financiare și bugetarea, specialiștii, organele de conducere, sistemele de asigurare a calității pentru a reflecta abordările moderne ale îngrijirii copilului bazată pe familie. În acest context, o misiune importantă le revine specialiștilor din teritoriu, celor care trebuie să transpună prevederile Liniilor Directoare în localitățile în care activează.

Intervenția timpurie – o măsură eficientă

Intervenția timpurie este decisivă pentru o familie care intră în situație de risc. Prevenirea este mai eficientă și mai ieftină decât repararea consecințelor separării copilului de familia sa. Aceste și alte subiecte au fost discutate în cadrul conferinței regionale "Viitorul începe în familie", desfășurată la Călărași. Evenimentul a întrunit asistenți sociali, directori adjuncți pe educație dar și primari, cei care sunt autoritățile tutelare din sate și care sunt responsabili de soarta fiecărui copil din teritoriu.

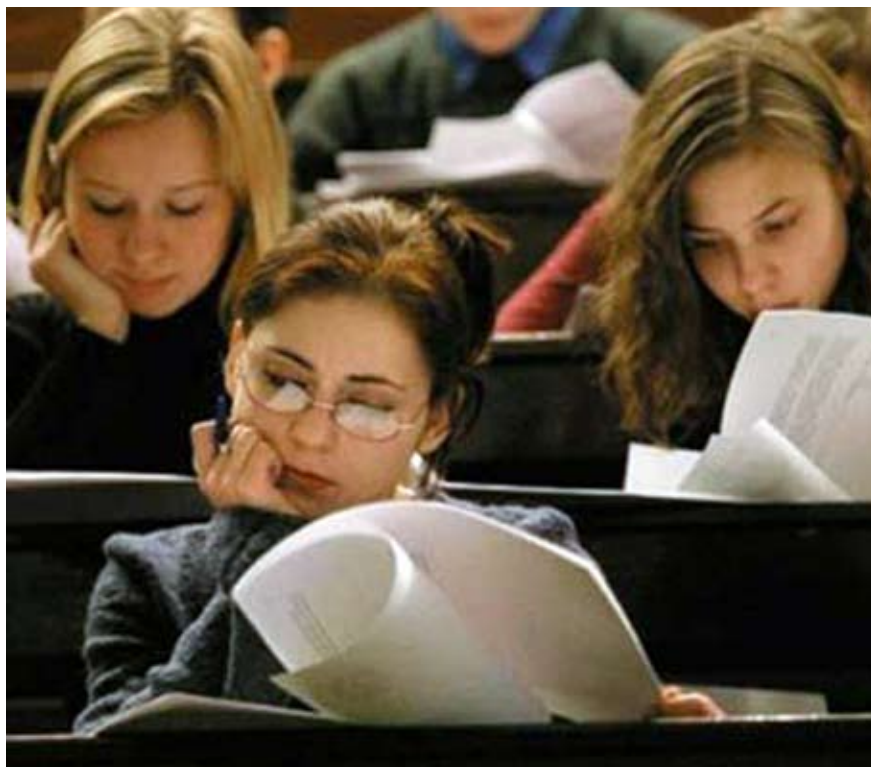
În luarea sa de cuvânt Elena Gonța, șef-adjunct al direcției raionale de învățământ, tineret și sport a menționat că intervenția timpurie trebuie să înceapă pentru fiecare copil, la minus nouă luni, când acesta a fost conceput. În momentul când copilul vine pe lume familia nu trebuie să aibă probleme grave de ordin material, psihologice sau de alt gen care ar putea afecta dezvoltarea armonioasă a copilului. "Intervenția timpurie ține de educație, de asistența socială, de toate serviciile care se prestează astăzi în teritoriu.

Nu putem spune că intervenția timpurie este doar intervenția statului sau a unui ONG. Acest proces trebuie să reprezinte conjugarea eforturilor tuturor specialiștilor responsabili de protecția copilului", a menționat Mariana Lupașcu, lider de echipă în cadrul proiectului "Asigurarea dreptului copilului la familie și protecția lui de violență, abuz și neglijare".

Dana Lozovan, asistent social în raionul Călărași susține că intervenția timpurie are rolul să anticipe apariția unor probleme mai mari. "Facem deseori vizite la domiciliul familiilor cu potențial de risc pentru a depista cazurile noi și pentru a preveni anumite probleme, astfel ca să nu ajungem la un final nereușit", menționează asistentul social.

Ludmila Stratan, asistentă socială în satul Nișcani ne-a relatat că în cei cinci ani de activitate a avut zeci de cazuri de intervenție timpurie. Autoritățile de la Nișcani au constituit și o bază de date a familiilor care necesită sprijin special.

Ministerul Educației recomandă universităților și colegiilor un nou modul: "Educația incluzivă". Modulul va fi implementat în colegii și universități, la specialitățile cu profil pedagogic, începând cu 1 septembrie curent: în universități pentru ciclurile I și II și în colegiile pedagogice pentru anul IV. Studenții vor fi instruiți cu privire la particularitățile de dezvoltare ale copiilor cu cerințe educaționale speciale, particularitățile procesului educațional incluziv, parteneriatul socioeducațional și managementul educației incluzive.

Educația incluzivă – predată în colegii și universități

La primul seminar metodologic pentru implementarea modului Educația Incluzivă organizat la Institutului de Științe ale Educației au participat peste 50 de cadre didactice din universități și colegii. Viceministra Educației, Loretta

Handrabura, a menționat în deschiderea seminarului, că profesorii, absolvenți ai specialităților cu profil pedagogic, trebuie să devină promotori fideli ai conceptului de educație incluzivă în școală și societate.

Astfel, profesorii care vor preda modulul respectiv în universități și colegii, vor instrui studenții de la specialitățile pedagogice să elaboreze și să realizeze planuri educaționale individualizate pentru copiii cu necesități educaționale speciale, integrați în învățământul general. De asemenea, viitorii profesori trebuie să poată evidenția potențialul copiilor cu necesități speciale, dar și să formeze altora percepții corecte privind educația incluzivă.

Actualmente cursuri specializate în domeniul integrării copiilor cu cerințe educaționale speciale în școala generală, sînt predate în două universități, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” și Universitatea de Stat din Taraclia.

Liniile Directoare ONU pentru Îngrijirea Alternativă sunt acum și pe înțelesul copiilor

**În premieră pentru Europa, R. Moldova a adaptat
pe înțelesul copiilor Liniile Directoare ONU pentru Îngrijirea
Alternativă a Copiilor.**

Potrivit Nataliei Semeniuc, consultant în participarea copiilor, mesajul de bază al lucrării rezidă în faptul că fiecare copil trebuie să crească în familie, iar atunci când acest lucru este imposibil statul este obligat să-i asigure protecție în cadrul unor servicii de alternativă, cât mai apropiate de mediul familial.

Lucrarea a fost adaptată de un grup de experți în protecția drepturilor copilului și în comunicare, dar

și de membrii consiliilor consultative ale copiilor. Lucrarea a fost ilustrată cu desene ale copiilor. Textul complex al lucrării a fost transformat în așa fel încât să fie accesibil pentru copii, care sunt principalii săi.

Adoptarea Liniilor Directoare ONU pentru Îngrijirea Alternativă a Copiilor are loc în cadrul proiectului „Asigurarea dreptului copilului la familie și protecția lui de violență, abuz și neglijare” care prevede asistență teh-

Liniile Directoare ONU pentru
îngrijirea alternativă a copiilor

nică autorităților centrale și locale, în particular Ministerul Educației, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și a Familiei, Consiliile raionale Ungheni, Fălești și Călărași.

În luna marte demarează recensămîntul copiilor

**Cîți copii sunt în localitățile
din țară?**

Cine îi educă și are grijă de ei?

Pentru a afla răspunsurile la aceste întrebări, autoritățile din țară și-au propus să efectueze un recensămînt al copiilor care se va desfășura în perioada lunilor martie-mai 2012. Pentru acesta, asistenții sociali din întreaga țară au participat la un ciclu de seminare în cadrul cărora au fost instruiți cum să identifice copiii în dificultate, să-i provoace la discuții sincere despre problemele lor și să completeze corect chestionarele.

„Chestionarul va scoate în evidență profilul copiilor, în îngrijirea cui sunt acești copii, cît de mult le sunt respectate drepturile, dacă sunt în vizorul autorităților, dacă au beneficiat în ultima perioadă de asistență și care a fost această asistență. Toate datele

colectate vor fi procesate într-o bază de date la nivel de raion și ulterior vom realiza o analiză a acestui studiu cantitativ”, a menționat Viorica Dumbrăveanu, șefa Direcției protecția familiei și drepturilor copilului din cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății și Ministerul Afacerilor Interne au emis un ordin cu privire la întocmirea listelor nominale ale copiilor în situații de risc și a celor ai căror părinți migrează. Astfel, în baza acestui ordin va fi efectuat recensămîntul copiilor din categoriile menționate. Aceste acțiuni sunt necesare în scopul eficientizării sistemului de identificare, evaluare, asistență și evidență a copiilor în situații de dificultate și a copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă peste hotare, afirmă autoritățile.

Adrian s-a întors acasă

"A fost cea mai gravă greșeală pe care am făcut-o în viața mea și urmările ei le voi resimți tot restul vieții".

Aliona, o femeie de vreo 30 de ani își astăpînește cu greu emoțiile atunci cînd vine vorba despre decizia sa de acum cîțiva ani de a-și plasa copilul mai mare - pe Adrian, la o școală auxiliară. Deși a trecut mai mult de un an de cînd copilul a revenit acasă, alături de părinții săi și cei trei frați, emoțiile sunt încă vii, iar indignarea răbufnește din fiecare cuvînt al mamei.

Discuția cu Adrian se leagă cam greu. Băiatul nu își mai ridică fruntea și la cele mai multe întrebări răspunde monosilabic. În locul lui vorbește mama, care ne spune că Adrian socializează cu greu încă din fragedă copilărie și că această trăsătură de caracter s-a accentuat în cei șase ani cît a stat departe de ai săi.

Tragedia acestei familii a început din momentul în care directorul școlii și învățătoarea din sat le-au spus părinților că Adrian rămîne mult în urmă cu învățătura și că ar trebui transferat la o școală specială. Deși era în clasa III băiatul citea cu greu și aproape că nu cunoștea cifrele. Ca să nu o încurce la lecții învățătoarea l-a așezat în ultima bancă și făcea abstracție de el. Aliona afirmă că a încercat de mai multe ori să redreseze situația dar că discuțiile ei cu profesoara nu au dat rod.

Asta a făcut ca la finele clasei III Adrian să fie recomandat spre examinare în cadrul comisiei medico-psiho-pedagogice și să fie trimis la școala auxiliară.

La un an după aceasta mama, care între timp și-a înțeles greșeala, a încercat să-și readucă băiatul acasă dar a întîmpinat o rezistență dură din partea directorului școlii din sat. Potrivit lui, Adrian nu ar mai fi avut zile bune și ar fi fost poreclit tot restul zilelor. Resemnată, mama îl vizita cît de des putea la internat și îi ducea ce avea mai bun, atît cît îi permitea bugetul modest al familiei.

"Nu îmi plăcea atmosfera de acolo. Îi dădeam haine mai bunișoare și rămînea foarte repede fără ele, nu mînca pe săturate. Printre copiii sănătoși, cum era Adrian erau și copii cu probleme psihice

care aveau un comportament inadecvat. Veneam acasă și plîngeam că nu îmi puteam lua copilul de acolo", spune Aliona.

Femeia mergea atît de des la școala auxiliară încît profesorii de acolo au început să o dogenească - chipurile aceste revederi cu mama îi dăunează copilului, care este stresat după fiecare discuție cu

Deși a trecut mai mult de un an de cînd copilul a revenit acasă, alături de părinții săi și cei trei frați, emoțiile sunt încă vii, iar indignarea răbufnește din fiecare cuvînt al mamei.

ea și își revine cu greu. Drept urmare, femeia a fost "rugată" să treacă mai rar pe la școală.

Iată de ce vestea că își va putea lua copilul acasă a fost ca o binecuvîntare pentru Aliona. Chiar dacă reintegrarea lui Adrian decurge destul de greu, părinții sunt fericiți să-și știe copilul acasă. De la revenirea în familie băiatul comunică în special cu fratele său mai mic, și mult mai puțin cu restul familiei. Mama sa abia acum află detalii despre traiul său în instituție - că uneori îndurau frig, că nu mincau pe săturate...

La școală îi vine destul de greu, dar profesorii sunt totuși mai indigenți cu el, dar și cu colegul său de bancă și el fost discipol al școlii auxiliare.

